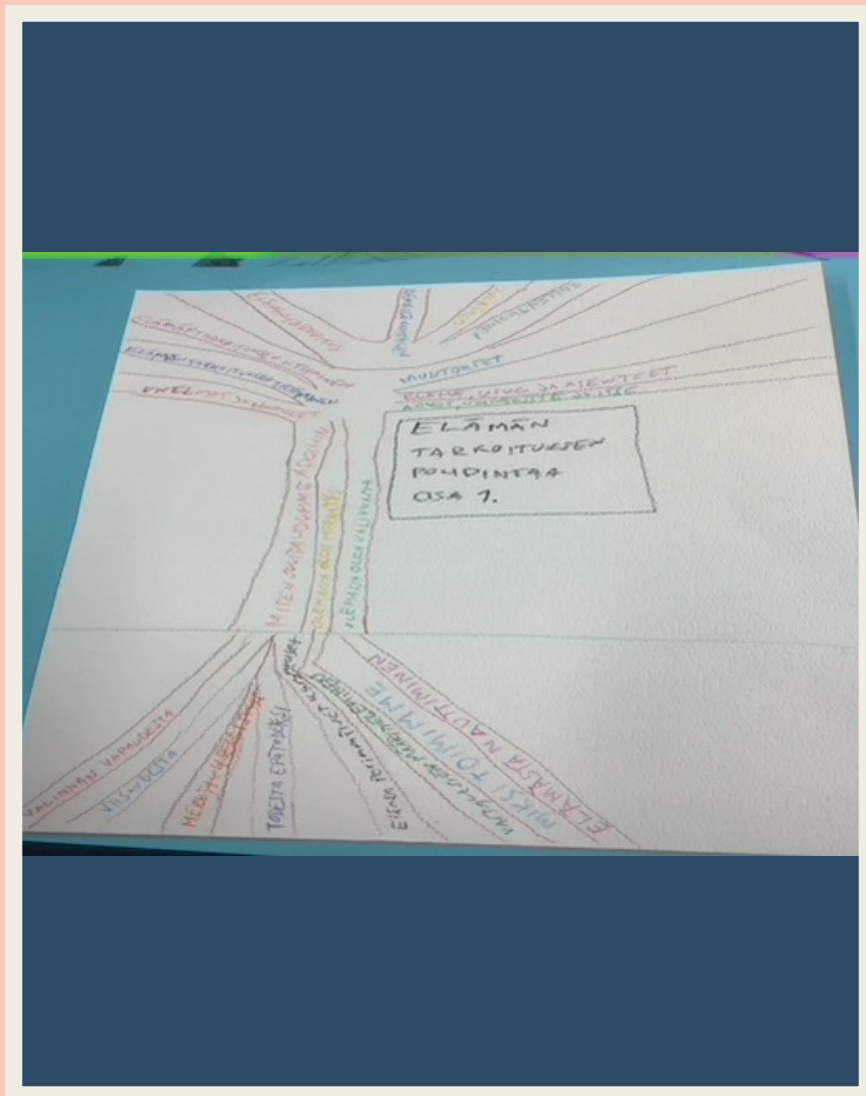

ELÄMÄN TARKOITUKSEN POHDINTAA OSA 1

sami juntunen

Elämän tarkoituksen pohdintaa osa 1

Esipuhe

Elämän tarkoitusta on mietitty läpi vuosisatojen. Siihen nähden kirjoitukseni aihe on monille tuttu. Näkökulma kullakin pohtimalla on kuitenkin ainutlaatuinen. Minun näkökulmani on lähinnä se, miten tieto vaikuttaisi elämäämme. Sitä jään pohtimaan monessa vaiheessa ja mahdollisimman perusteellisesti.

Monta perusteellista kysymystä on sisällytetty elämän tarkoituksen pohdinnassa. Pyrin käyttämään maalaisjärkeä ja yksinkertaista kerrontaa. Maanläheinen lähestymistapa ilman erityisiä hienoja sanoja on helpommin lähestyttävää kuin asiat, jotka tarvitsee sivistyssanakirjasta lukea.

Kysymyksiä on paljon ja tarkoituksena on essee muotoinen kerronta. Tyyli voi toimia. Tätä kirjoittaessani olen tehnyt kysymyksiä, mutten ole vastannut niihin. Pystyn siis kertomaan vasta aikeistani. Aie on selkeä: esseiden kirjoitus pohtiminen kysymysten äärellä.

Erikoista kirjoituksessani on kysymykset. Ne olivat äänien kertomia ja minun ylöskirjaamiani. Kun minulla loppui äänien kuuleminen, aloin vastaamaan niihin. Pidin projektia mielekkäänä. Tämä on ikäänkuin äänien antama lahja maailmalle, jossa näkyy äänien kysymykset ja minun vastaukseni niihin.

Nautinnollisia lukuhetkiä.

1. Onko tieto elämän tarkoituksesta tavoittelemisen arvoista?

Tämä on olennainen kysymys ja ensimmäinen avaus keskustelulle. Näkökulmani on ensin sama kuin tavallisen tiedon saaminen. Kuinka suhtaudumme tietoon? Tästä on hyvä lähteä.

Tieto on auttanut ihmistä läpi aikojen. Käytännölliset taidot ovat yksi esimerkki tiedosta. Tulenteko on auttanut ihmistä saamaan lämmintä ruokaa ja suojaa pimeällä. Turva pedoista oli taattu. Siksi en näe tietoa huonona asiana suoraan. Toki kaikki tieto ei ole hyödyllistä suoraan. Lisäksi on vahingollista tietoa. Kukapa olisi halunnut keksiä aseita, jos olisi tiennyt kuinka tulisimme niitä käyttämään. Ne ovat esimerkkinä tuhoisista tiedosta. Aseet lisäävät väkivaltaa. Se ei ole kuitenkaan tiedon syy. Tietoa voi käyttää myös pahaan niin kuin hyvään. Itse tieto on neutraali jos sitä ei käytä. Käyttötarkoitus vaikuttaa tiedon tavoittelun tärkeyteen.

Jos aseet olisivat vain taideteoksia, olisiko silloin tieto aseiden muodosta vain yksi tapa ilmaista itseä? Jos niitä ei olisi alunperinkään käytetty väkivaltaan? Silloin "asetieto" olisi neutraali tieto. Koska näin ei ole, tietoa käytetään vallan välineenä, pelon välineenä ja tappamisen välineenä. Se tieto on tavoittelemisen arvoista vain niille, jotka haluavat toteuttaa näitä tarkoituksia. Muut toivoisivat, ettei näitä edes olisi olemassa.

Käyttötarkoitus koskee kaikkea tietoa hyödyllisyys näkökulmasta, sekä viihtymisen näkökulmasta. Viihdymme tiedon äärellä kovasti. Myös sen tiedon jota emme tarvitse. Tästä voidaan pohtia tarvitsemme tietoa elämän tarkoituksesta? Viihtyisimmekö sen tiedon äärellä? Olisiko se hyödyllistä tietää?

Jos tieto elämän tarkoituksesta olisi yleisessä tiedossa näkisin sen olevan meille tieto muiden joukossa. Emme osaisi kaivata sitä niin perusteellisesti kuin nyt. Nyt se on jotain mitä tavoittelemme, jota meillä ei vielä ole. Samoin suhtaudumme moneen muuhun tietoon. Tavoittelemme kunnes saavutamme. Sitten käytämme tietoa parhaamme mukaan. Niin näkisin tapahtuvan myös elämän tarkoituksen tiedon kanssa. Käyttäisimme tietoa parhaamme mukaan sen löydettyämme. Parhaimmillaan siitä tulee kulttuurista pääomaa koko maailmalle. Sellainen taito on myös tulenteko. Siitä taidosta esimerkkinä näkökulma: se on hyödyllinen, tuhoisa ja neutraali riippuen käyttötarkoituksesta. Samoin näen olevan myös tieto elämän tarkoituksesta. Se on meille vieras tieto ja aika näyttää mihin sitä tietoa tullaan käyttämään.

2. Voiko tiedon elämän tarkoituksesta todistaa sanoin?

Tämä näkökulma on helpompi nähdä muiden tietojen valossa. Lähempi kysymys on, onko tietoja jotka voi sanoin todistaa? Tässä tulemme suureen tietomäärään. Olemme määritelleet sanat ja niiden merkitykset. Siltä pohjalta valtaosan tiedoistamme voi määritellä sanoin. Osa tiedoista on matemaattisia kaavoja tai kaavioita ja ne voi kaavojen ja sanojen yhteisvaikutuksella toteuttaa.

Jos mietitään matemaattisia kaavoja, niin voimme todeta niiden olevan numeraalista ohjeita jotka voidaan tarvittaessa sanallistaa. Niissä on myös vaihtoehtoja. Osassa kaavoja kysytään onko tosi tai epätosi. Tosi ja epätosi on sanallisia ilmauksia. Ne ottavat todenperäisyyteen kantaa.

Vaikka todistaisimme matemaattisia kaavoin elämän tarkoitusta niitä voi siis sanallistaa. Voimme ottaa myös kantaa siihen onko elämän tarkoitus faktaa vai ei. Tämä on lyhyt oppimäärä.

Pidempi oppimäärä on ajatella pystymmekö sanallistamaan tekoja? Fysiikan ja matematiikan avulla se onnistuu myös. Kemia, biologia ja muut tieteet tulevat auttamaan selvittämisessä kaavojen ja sanojen selvittämisessä. DNA voidaan pilkkoa osasiin. Näin myös pohjimmiltaan kaikki tieto. Sanat eivät ole poikkeus. Ne voidaan laittaa tavuihin ja kirjaimiin, äänteisiin ym. Pienempiin osiin. Koska voidaan niin elämän tarkoituskin voidaan sanallistaa, vaikka se olisi monimutkainen ja pitkästi kerrottava asia.

3. Voiko tiedon elämän tarkoituksesta todistaa teoin?

Teot ovat keskeinen asia ihmiselämästä. Teoin opiskelemme, harrastamme ja teemme työmme. Teoin edistämme projekteja ja laitamme ajatukset ja sanat täytäntöön. Vaikka elämän tarkoitus olisi tiedossa, ilman tekoja se olisi vain tietoa mihin pyrkiä. Ottamatta kantaa mitkä ovat ne teot joilla täytämme elämän tarkoituksen, niin epäilemättä teoilla sen täytämme. Jos emme tee ja tiedämme elämän tarkoituksen, jotain jää vajaaksi. Se voisi myös ahdistaa meitä, että jätämme toteuttamatta sen, vaikka tiedämme mitä tehdä.

Fysiikka on hyvä esimerkki tieteestä joka kuvaa tekoja. Kemia ja biologia taas kuvaa olemista. Ajatellaan tekosarjaa X. Erilaisin kaavoin siitä tulisi vastaus Y. Teoilla on arvo joka voi muuttua ajan kanssa suhteessa Y arvoon. Lopulta toimissamme tulisimme arvoon Y kun tiedämme mitä olemme tekemässä. Näin tulisimme teoin tulokseen joka on tosi, elämän tarkoitus olisi täytetty. Jos emme tekisi tekoja tietäisimme vastauksen, mutta emme täyttäisi sitä. Kemia ja biologia näkökulma on jos ajattelemme vastauksen löytyvän DNA perimä akselilta tahi muusta materiasta. Silloin saattaisikin kantaa elämän tarkoitusta mukanaamme ja kun ymmärrämme erilaiset instanssit itsestämme voisimme päästä ratkaisuun tai lopputulokseen. Ainakin saattaisimme tulla tulokseen kuinka löytää ideaali ihmisemme. Näin voisimme luoda elämää haluamaksemme.

En tiedä elämän tarkoitusta vielä. Minä pohdin sitä. Nämä esimerkit havainnollistavat mihin ajattelu johtaa. Voimme ymmärtää vaihtoehtoja. Toivon että tulemme tulokseen yhdessä, ei yksin. Paitsi jos elämän tarkoitus on henkilökohtainen.

4. Voiko tiedon elämän tarkoituksesta todistaa muutoin?

Tiedonhankinta menetelmiä on lukuisia. Riippuen tiedosta, menetelmä on usein sen löytämiseen. Olen vakuuttunut, että sopiva menetelmä löytyy kun meillä on se tieto. Siitä tulee mieleen: miten saamme tiedon elämän tarkoituksesta? Se polku vaikuttaa keinoihin todistaa se.

5. Tarvitseeko elämän tarkoitusta todistaa?

Itse emme välttämättä tarvitse todisteita elämän tarkoituksen löydettyämme. Mutta jos haluamme jakaa sen usein tulee mieleen todistusvelvollisuus. Henkilökohtaista elämän tarkoitusta ei niin koeta tarpeellisenä todistaa: se on sinun juttusi kun löydät sen. Jos se vaikuttaa muihin, usein tarvitsee todistaa. Olemme epäuskoisia väkeä. Harva meistä uskoo rajattomasti toiseen ihmiseen ilman todistusta, jos silloinkaan.

Miksi?

Oma henkilökohtainen elämän tarkoitus on nimensä mukaan henkilökohtainen. Olet valinnut sen kun se tulee kohdallesi. Se voi muuttua ajan kanssa tiedon ja ymmärryksen mukaan. Vaikka elämän tarkoituksesi liittyisi muihin ihmisiin, oli se sitten ammatissa toimiminen tahi muu valistustyö, se on edelleen sinun juttusi.

Jos kuitenkin elämän tarkoituksesi on muiden elämän tarkoitukseen vaikuttaminen, todistusvelvollisuus tulee ajankohtaiseksi. Ilman todistustakin voi toinen valita sen mitä ehdotat: siitä tulee hänen juttunsa, mutta jos elämän tarkoitus on muuta kuin henkilökohtainen todistus, se olisi hyvä. Se toisi mielenrauhan.

Miten?

Tähän en osaa vastata. Se riippuu tiedosta joka elämän tarkoitus sisältää.

6. Milloin tiedosta elämän tarkoituksesta on hyötyä?

Me tarvitsemme toiminnan ohjausta suunnataksemme havaintojamme. Tarvitsemme ohjausta opiskelujen läpikäymiseen ja erilaista työnohjausta eri ammattiteissa. Se on meille jo nykyään normaalia. Se on normaalia koska hyödynnämme siitä jotenkin. Tieto auttaa jäsentämään kokemuksia. Se auttaa valitsemaan eri tavoin parhaat polut. Aina polku ei ole helpoin, mutta voi olla eettisin, moraalisin ym. Me voimme valita sen polun sen mukaan mitä pidämme tärkeänä.

Elämän tarkoitus jos olisi selvillä voisimme ottaa aikamoisen näkökulman oman elämämme tärkeyden suhteen eettisin ja moraalisin aspektein. Hyöty näkyy jo nyt. Jos emme tunne elämämme tarkoitusta olemme monella tapaa ohjailtavissa kuin tuuliviiri tuulella. Jos emme itse määrittele elämällemme tarkoitusta sen voi määritellä joku muu taho. Siksi pidän elämän tarkoituksen määrittelyä tärkeänä vaikkapa vain itselleen. Tärkeää on oman henkilökohtaisen elämän tarkoituksen löytäminen isomman tarkoituksen ollessa piilossa myös. Luotan että isompi tarkoitus löytyy ajan kanssa. Sillä välin voimme tyytyä henkilökohtaisen elämän tarkoituksen pohtimiseen.

Miksi?

Kuten yllä voi todeta elämän tarkoitus on henkilökohtainen ja kollektiivinen. Henkilökohtainen löytyy toisinaan yksilöillä. Kollektiivinen on vaikeampi hahmottaa. Kollektiivista jossa kaikki olisimme samalla linjalla on vaikea löytää. Siksi jakauduimme eri leireihin. Toiset uskovat talouteen, toiset evoluutioteorioihin, toiset salaliittoihin ja moni uskontoihin. Se kertoo tarpeen löytää elämän tarkoitus olevan olemassa. He saavat osan henkilökohtaisesta elämän tarkoituksestaan näiden kautta. Loput täydentyvät matkalla.

Jospa tietäisimme kollektiivisen elämän tarkoituksen ja olisimme samaa mieltä. Se olisi iso saavutus.

7. Oman arvontunnon muutos elämän tarkoituksen löydyttyä?

Oman arvon tunne on meillä vaihteleva. Osalla meistä se on vahvempi. Toisia jäytää erilaiset isot ja pienet asiat. Moni meistä muistaa kuinka oppimamme asiat saavat meidät riemastumaan, masentumaan tahi ilahtumaan. Samoin on myös elämämme tarkoituksen löydyttyä. Jos elämämme tarkoitus miellyttää meitä voimme olla haltioissamme vaikka lopun elämämme. Jos se on neutraali tai ikävä, voimme masentua. Se voi yksinkertaisesti muuttaa käsityksemme omasta arvostamme tässä maailmassa.

Jos elämällemme on tarkoitus joka miellyttää meitä ja olemme valmis sitä noudattamaan, oman arvon tunteemme kasvaa. Jos se on neutraalimpi, se on vakaa. Tieto auttaa jäsentämään paikkamme maailmassa. Toisaalta jos vastustamme sitä viimeiseen asti voimme kuluttaa voimamme ja jopa halveksua itseämme ja ympäristöämme. Toivoisimme että tarkoitus olisi jokin muu.

Henkilökohtainen elämän tarkoitus kannattaa tällöin valita arvojensa mukaan. Silloin ei ole ristiriidassa oman itsensä kanssa.

8. Kenelle tieto elämän tarkoituksesta on tarkoitettu?

Olen vakuuttunut siitä, että henkilökohtainen elämän tarkoitus on sille, joka sen kokee. Lisäksi sen saa tietää ne, joille hän sen jakaa, sekä ne, joille se kerrotaan eteenpäin. Se kokemus voi olla vahva kun sen ymmärtää. Se voi myös olla arkinen ahaa, tämä se on. Kaikki me olemme elämän sankareita omalla tavallamme. elämän tarkoitus ei välttämättä ole iso toisen näkökulmasta, mutta itselle se on the juttu. Se on arkinen, mahtipontinen tahi suurehko ja mitä vaan niiden väliltä. Näkisin, että kollektiiviseen elämän tarkoitukseen päästäksemme meidän pitää olla selvillä suuresta määrästä elämän tarkoituksia jotka ovat henkilökohtaisia. On vaikea ymmärtää kollektiivista ymmärtämättä henkilökohtaista.

Ajatellaan, että olisi tietopankki, jossa säilytettäisiin ne elämän tarkoitukset, jotka ovat tiedossa. Siellä olisi koottuna ne, jotka ihmiset ovat halunneet jakaa ja julkistaa. Näitä voisi kutsua julkisiksi elämän tarkoituksiksi. Niistä voi saada kuvaa millaisena tahdomme elämän tarkoituksen näyttävän tahi olevan. Vaikka se on pieni osa, saamme siitä suunnan hahmottelulle ja pääsemme asiassa eteenpäin. Se on ensimmäisiä askeleita tiedon löytämiseen. Kun vielä selviäisi ne, jotka eivät ole julkisia elämän tarkoituksia asiaa voisi tutkimusmenetelmien jatkaa. Siinä voi tosin olla eettisten ja moraalisten asioiden ongelma. Kenelle se tieto on tarkoitettu? Tästä pääsemme ytimeen.

Miksi?

Julkinen on kaikille avointa, jotta saataisiin henkilökohtaisia valintoja tehtyä. On suoria malleja joiden mukaan toimia. Lisäksi saataisiin kuvaa elämän tarkoituksen hienosäätöihin, kun se on henkilökohtainen. Siksi näkisin julkisen osan hyväksi.

Ei julkinen osa voisi olla tutkijoiden tutkima-aluetta. Niistä voisi tehdä tiivistelmiä ja analyysejä, joista kertoa jotain tulevaisuudessa julkisesti. Tämä tietenkin anonymiteetti ym. Huomioiden. Litteroituna ja muutenkin niin, että tieto on pääasiassa, ei henkilöllisyys. Niistä saisi lisää tietoa kollektiivisen tiedon tutkimukseen.

Kollektiivinen tieto on mielenkiintoista saavuttaa. Onko se kaikille sama? Tulisiko kaikkien tietää se? Tämä on kaikille pohdittavaksi. Minä en sitä päättä.

9. Miten elämän tarkoitus vaikuttaisi ympäristöömme?

Jos elämän tarkoitus on sisäistettynä vahvasti, osaisimme suhtautua ympäristöön omalta näkökulmastamme tärkeistä näkökulmista. Osaisimme vahvasti olla omalla kannaltamme ilman suuria muutoksia. Se vaikuttaisi suhteeseemme elämän osa-alueilla. Yksi niistä on politiikka ja ympäristö. Molemmat vaikuttavat toisiinsa. Ympäristöön vaikuttava politiikka on osa-alue. Koska politiikkaan vaikuttaa kollektiivinen tieto, se että vain osalla ihmisistä on elämän tarkoitus tiedossa ei välttämättä ole kokonaisvaltainen näkemys. Asioita ei voi muuttaa yksin demokratiassa. Toisaalta diktatuureissa on ikäviä kokemuksia maailmalta. Jos elämän tarkoitus on henkilökohtainen, diktatuuri ei ole pitkällä välillä hyvä. Vaikka se olisi julkinen, se saattaisi kääntyä itseään vastaan. Kollektiivisessa se voisi toimia niin diktatuuria kuin demokratiana, koska yhtymäkohdat löytyvät. Diktatuurissa on vaarana, että diktaattori ei noudata sitä, vaan tekee oman henkilökohtaisen elämän tarkoituksensa mukaan. Demokratiassa on taas tarpeen, että tarpeeksi moni tietää elämän tarkoituksen. Että se ei olisi harvojen homma. Niin vaikutamme ympäristöön parhaiten.

kirja pohtii elämän tarkoitusta pohtimalla perinteisiä mutta suuria kysymyksiä ainutlaatuisella näkökulmalla. Kirjan kirjoittaja pohtii näkökulmaa niin henkilökohtaisen elämäntarkoituksen näkökulmasta, julkisen elämän tarkoituksen näkökulmasta, kuin kollektiivisen näkökulman kautta.

Kirja on henkilökohtaisen pohdinnan tarkoitukseen parasta. Se ei anna tai yritä antaa suoraa vastausta vaan kannustaa pohtimaan elämän tarkoitusta yhden ihmisen näkökulman kautta.